
Avrupalı ve Saadet

Halil Köprücüođlu

Rotterdam mimarlarının, birçok meslektaşından farklı olarak, titretilemeyen, ruhun derinliklerindeki çok hassas ince telleri titrettiklerini bizzat müşahade ettim.

S ekiz on yıldır Avrupa'nın değişik ülke ve şehirlerinde değişik vesilelerle kalma imkânı buldum. Şimdilerde de oralarda bir şeyler yapmaya çırpınıyorum. Bu seyahatlerimde, lüks arabalarla gelip ülkemizde evler alan, işler kuran Almanyalılar'ın anlattıkları Avrupa'dan çok farklı bir Avrupa gördüm.

Kendi tabirimle, basitleştirerek şöyle ifade edebilirim. Lüks son model arabalarda, tek başına, kısa saçlı, montlu, sarı benizli Avrupalı kadınlar; pencerelerde, balkonlarda ve hatta sokaklarda kimseler yok. İnsanlar ya çalışıyor ya yatıyorlar. Sadece birahanelerde gece yarısına kadar rahatlamaya çalışan perişan ve garip insanlar. Avrupa'da, tam anlamıyla, dünyaya çalışmak için gelen insanlarla karşı karşıyasınız. Ancak, buralarda maddi yapı, çok ama çok farklı.

Mesela Rotterdam mimarlarının, birçok meslektaşından farklı olarak, titretilemeyen, ruhun derinliklerindeki çok hassas ince telleri titrettiklerini

bizzat müşahade ettim. Aman Allah'ım! Ne kadar farklı eserler yapmışlar. İnanılmaz güzellikte. Çok farklı, çok garip şekillerde binalar, hayalinizi zorlayacak yapılar. Bizim büyük şehirlerimiz de bile bu tarz eserler yok denecek kadar az. Çünkü ülkemizde zaruri ihtiyaçlar bile henüz çoğunluk tarafından halledilememiş ki diğer ince latife ve duygulara hayat hakkı verilsin.

Yolların güzelliğine inanamazsınız. Şehrin ortasındaki nehirlerde gemiler ilerliyor, yanında bisikletler kendi yollarında, onun yanında da otomobiller tek yönlü yollarda rahatça gidiyorlar. Arada tramvaylar gelip geçiyor. Raylar o kadar sağlam ve düzgün yerleşmiş ki otomobiller veya bisikletler adeta

hissetmeden bu rayların üzerlerinde gezebiliyor. Şehirler birçok otobanla birbirine bağlanmış. Ancak Hollanda otobanlarında 120 km. den fazla hız yok. Uydudan yollar kontrol altında tutuluyor. Kameralar sıkı bir denetim yapıyor. Çoğunlukla 80-100 km. arası bir hız yapılabiliyor.

Bu arada ülkeniz aklınıza gelir. İzmir-İstanbul-Ankara gibi en önemli merkezlerimizin bile bırakın otobanı, duble yollarla bile birbirine bağlanamayışına çok üzüldüm. (Şimdilerde çok şükür bu da gerçekleşmekte) Asırlarca dünyanın âdil hâkimi olarak hükmeden bir milleti bu halde yaşatanları nefretle andım. Şehir içi yollarda arabamın altına sürten hız kesme yükseltilerine bir de burada baktım. Teknik kafadan ne kadar uzak olduğumuzu üzümlere anladım. Bu insanların nasıl olup ta bu kadar hikmetli hale gelişlerini düşündüm. İman ve İslam'ın hakiki güzellikleriyle de donanmaları için günler boyu dua ettim. Hâlâ da ediyorum. Yollarda şehirlerarası otobüsleri hiç görmedim. Sadece okul ve turistler için tur gayeli birkaç otobüse rastladım.

Görenleri belki hızlı ve dakik demiryolları lükslüğü ile daha fazla celp eder. Ülkenizde belki de sabotajlarla durdurulmaya çalışılan demiryolu çalışmalarını tekrar hatırladım. Hele biletimdeki, Wien:17.23 yazısını, Viyana'ya 8-10 saatlik yolculuktan sonra ancak anladım. Çünkü tam belirtilen dakikada girişimizi hayretle izledim. Ülkemizde at gibi giden, tak tak seslerinden uyuyamadığınız tren yolculuklarınızı, yarım gün tehirlili kısa mesafeli seferlerimi hatırlayıp çok üzüldüm. Bencil menfaatperestlerin bütün engellemelerine rağmen ülkemizde yakında devreye girmiş ve girecek olan hızlı tren seferleri için Allah'a şükrettim.

Bütün Avrupa'da ve bütün yollardaki şehir ve köy yakınlarından veya yerleşim yerlerinin tamamının yanlarından geçen bütün yolların kenarlarının duvarlarla, suni tepelerle örüldüğünü hayretle izlerken bu ses ve toz yalıtımını kendi ülkemizde hayal bile edemedim.

Rotterdam limanını gezerek bitiremez, kuleden anlamaya çalışırsınız. Kilometrelerce süren, dünya

ticaretinin büyük kısmını elinde tutan bu küçük ülkenin bu başarısını anlayamazsınız. Modern Rus ordusunu yenen bedevi Afganlıları anlamak için doktora öğrencisi gönderen İngilizler gibi neden buralara inceleme için öğrenci göndermeyen, asırlarca dünya ticaretini elinde tutan atalarına bir türlü benzeyemeyen bir milletin evlatları olarak onlarca hatta yüzlerce İktisat Fakültemize verip veriştirirsiniz.

Ancak dünyaya demokrasi dersi vermeye devam eden bu ülkelerde hala Sömürgeler Bakanlığı olduğunu öğrenince insanlık adına utanırız. Hemen hatırlanır bir çok ülkenin hala bu sömürmeeye nasıl tâbi oluşunu, perişan Irak'ı; işgal edilen Afganistan'ı ve bunlar arkasındaki menfaatperest, hodgâm Batı zihniyetini ve bu rezillikler karşısında hala basit meseleleri bahane ederek bir türlü birlik ve beraberlik içine giremeyen dindaşlarımızı üzüntüyle hatırlarsınız.

Şehir içlerinin düzenlenmesini, yere gömülü çöp bidonlarını, bir türlü eskitemeyen döşeme taşlarını, yağmurdan 3-4 dakika sonra yerde hiç su kalmayıp, o yumuşatılmış kenarlarıyla çok alçak ve nezih bir sanat eseri gibi yapılan kaldırım taşlarını, alt ve üst geçitleri, gidiş-gelişli dakik ve temiz yüzlerce tramvay ve metro istasyonlarını, yolculara doğru yatan otobüs basamaklarını, elektronik gişelerden alınan indirimli grup biletlerini hayretle izledim. Siz de benim gibi bütün bunlara ve hemen her tarafta üç katı asla geçmeyen evlere şaşarsınız. Çok az yerde dört kata ve çok müsait yerlerde daha yüksek binalara da elbette

izin verilmiş. Muhakkak değerlendirilen ve asla akmayan, rutubet yapmayan çatı katlarına, sığınak gayeli ama her türlü fazlalıkların rahatlıkla koyulduğu bodrumlara, muhakkak dıştan ısı yalıtımı yapılmış duvarlarına, en küçük kusur bulamadığınız pencere, kapı, mobilya ve hatta beyaz eşyalarına siz de benim gibi hayranlıkla bakarsınız.

Bütün Avrupa'da ve bütün yollardaki şehir ve köy yakınlarından veya yerleşim yerlerinin tamamının yanlarından geçen bütün yolların kenarlarının duvarlarla, suni tepelerle örüldüğünü hayretle izlerken bu ses ve toz yalıtımını kendi ülkemizde hayal bile edemedim.

İnanılmaz nezafetteki umumi yerlerde bulunan tuvaletlere, bir türlü bozulmayan musluk ve bataryalara, inanılmaz kalitede döşenmiş fayans ve seramiklere, müthiş bir hijyeniklik içerisinde hizmetinize arz edilen onlarca çeşit ekmeklerdeki kalite ve lezzete, eyalet parlamento binalarıyla adeta iç içe olan cafeler dolayısıyla halkla bütünleşmiş olduğunu daha iyi idrak ettiğiniz devlet idaresine, hemen hemen hiç görmediğiniz askerler ve dahi polislerle de tam demokrat ve hür olduğunu düşündüğünüz bir zemini ve daha çok, pek daha çok şeylere bakar da buraya gelen teknik heyetlerimiz, belediye başkanlarımız ve hatta devlet görevlilerimiz acaba dış seyahatlerde ne yapıyorlar, bunları göremiyorlar mı diye hayret ve şaşkınlıkla düşünürsünüz.

Bize Tanzimat Edebiyatında tiyatronun, gazetenin, romanın kıyafetlerimize, eşyalarımıza, oturup kalkmamıza bile tesir ettiğini öğretmişlerdi. İman ve İslam'dan uzaklaşışımız sebebiyle galiba kapasitemiz doldu artık, algılama imkânımız hiç kalmadı. Veya aşırı hodgâmlık bizi perişan etti de, anlık zevk ve lezzetleri bir türlü aşamıyoruz.

Ancak dünyaya demokrasi dersi vermeye devam eden bu ülkelerde hala Sömürgeler Bakanlığı olduğunu öğrenince insanlık adına utanırsınız. Hemen hatırınıza birçok ülkenin hala bu sömürmeye nasıl tâbi oluşunu, Irak'ı; işgal edilen Afganistan'ı ve bunlar arkasındaki menfaatperest, hodgâm Batı zihniyetini ve bu rezillikler karşısında hala basit meseleleri bahane ederek bir türlü birlik ve beraberlik içine giremeyen dindaşlarınızı üzüntüyle hatırlarsınız.

Esasen bu refaha ait anlatmaya çalıştıklarım sayfalarca sürebilir. Belki de bunları herkes biliyordur. Ancak Avrupa'nın tam bilinmeyen başka yönleri de var. Mesela Avrupa'da boşanma oranının %70'lerde oluşu, yine aynı Avrupa'da otuz bin küsur ortaokul çağında kız öğrencinin anne olduğu ve okula girerken yavrusunu kreşe bıraktığını söyleseler nasıl karşılırsınız. Karı-kocanın ayrı odalarda TV seyrettiğini, çift maaş alabilmek için evlenmeden müşterek hayat yaşadığını, sevgi duygularını belki de köpekleriyle tatmine çalışan insan sayısının milyonları bulduğunu, çocuk mesuliyetinden kurtulmuş bu insanların köpeklerinin aşıları, mamaları, gezileri, kaka yapmaları için

çok zaman ve çok para harcamaları gerektiğini nasıl değerlendirirsiniz. Anne ve babasına bakanların ise adeta yok denecek kadar az. Bu işi Yaşlı Evlerine yaptırıyorlar. Geçtiğimiz yıllarda aşırı sıcaklardan belki binlerce Fransız yaşlının, evlerinde yalnız başlarına öldüğünü ve çok zaman sonra bu hallerinin anlaşılıp devletin yoğun ilanlarla bu feci durumu önlemeye çalıştığını öğrenirseniz elbette çok şaşırır tek yanlı ve tek yönlü eksik bir medeniyetle karşı karşıya olduğunuzu iyice idrak edersiniz.

İnşallah bir an önce bu coğrafyada yaşayanlar da iman hakikatleriyle tanışır, iki cihan saadetine medar olacak bir hayata kavuşurlar.

Avrupa'ya gelen teknik heyetlerimiz, belediye başkanlarımız ve hatta devlet görevlilerimiz acaba dış seyahatlerde ne yapıyorlar, bunları göremiyorlar mı diye hayret ve şaşkınlıkla düşünürsünüz.

